

Reform av riksdagen

Morgon-Tidningen har i en ledare hävdad, att Dagens Nyheter (eller närmast dess chefredaktör) skulle förena intresse för folkomröstningen med total brist på vilja till reformering av representationen. Själv kommer tidningen med ett reformförslag i anslutning till tidskriften Tiden: särskilda regler skulle ges för kandidatnomineringen inom partierna. "Vore detta inte en författningsreform att reflektera på för de så värtaliga anhängarna av en djupare demokrati inom höger- och folkpartiläggen?"

Tidningens kritik är oriktig. Vi har i en rad sammanhang yrkat på reformer av riksdagen, bland annat genom en ändring av valsättet och avskaffande av första kammaren. Det förslag som Morgon-Tidningen nu tar upp framlades för sex år sedan i Dagens Nyheter (21 juli 1947), men fick vid denna tid ingen anslutning från socialdemokratiskt håll. Det vore tilltalande om detta ostridiga förhållande erkändes.

2

D · N

9/8 1953

Helveteslärans betydelse

Några av de prästmän som anmodats att svara på vår rundfråga om helvetet har vägrat under tydliga tecken på irritation. En sådan irritation kommer också fram hos flera av dem som svarat: det är med ett slags skamsen vresighet som man deklarerar sin åsikt. Typiska fall är biskoparna Jonzon och Anderberg. Den förre uttalar att det borde vara "angelägnare att spörja hur helvetet på denna sidan skall kunna bekämpas och förebyggas än vad folk menar om ett helvete på den andra". På denna säkerligen populära undanflykt är det enklast att svara att vi tycks ha tid och råd att tala om båda dessa helveten och att det sannerligen inte är utmärkande för teologin att koncentrera sig på avhjälpan av jordelivets brister; prästerna brukar tvärtom uppmåna oss att tänka på vad som ovanefter är. Men viktigare är en annan sak: hur kan en man som tror på ett hinsides helvete svara på det sättet? Tar han sin tro på allvar, måste ju trots allt jordelivets lidanden te sig obetydliga jämförda med den eviga pina som efter döden väntar miljarder och åter miljarder människor. Biskop Anderbergs olustkänslor tar sig uttryck i påståendet att debatter av denna art inte är förut-sättningslösa (vad nu därmed kan menas), inte präglas av viljan att förstå och därtill förs i en raljant ton. Det är ett sätt att vid sidan av frågan antyda att motståndarna är tvivelaktiga — ursäktligt på grund av den tydliga irritation som dikterar den totalt osakliga repliken.

Varpå beror detta? I viss mån säkerligen helt enkelt på ett slags yrkesmässig deformation. De enerverade herrarna är som själasörjare vana vid

att tala till en menighet som lyssnar i förtröstan eller likgiltighet och som i varje fall inte säger emot; i sitt umgänge bemöts de av icke troende med en respekt som i varje diskussion om trofrågor i sällskap med en präst ser något ohöveligt och nära nog kränkande; i välsinnade publikationer säger de stundom sitt ord, men utan risk för kritik, vilka underligheter som än framförs.

Men säkert ligger saken djupare. Man kan känneteckna hållningen som ett bevis på spänning eller ambivalens; om personlig oärlighet lär i regel inte vara fråga, tvärtom torde de flesta hysa en s. k. barnatro, som alla otydligheter och krumbukter nästan omedvetet avser att värja. Vad som här åsyftas är något annat. Kyrkans män har klart för sig att helvetesläran lätt framstår som något på en gång orimligt och ohyggligt. Något måste man dock mena med den — även om man vägrar att uttala sig om pinans natur och använder till meningslöshet oklara formuleringar — och detta något verkar minst sagt konstigt. En Gud som ostridigt har makt "att förinta själva ondskan" (professor Lindroth), men som ändå låter otaliga pinas i evighet på grund av ondska eller otro — är inte Hitler eller Stalin milda härskare i jämförelse med denne världsledare? Prosten Hallén säger att kyrkan med sin helveteslära "driver ett högt och ödesdigert spel", rektor Elgeskog kallar läran "intellektuellt virrig och sadistiskt grym" — många tycker så och finner en förfärande okänslighet hos dem som med tal om Guds oändliga kärlek förenar försäkringar om den eviga pinans verklighet.

Å andra sidan: hur skall det gå utan helvetesläran? Biskop